

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 92/2012-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. A. O., B., zastúpeného advokátom JUDr. R. Ž., B., vo veci namietaného porušenia práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 34/2011-141 z 28. septembra 2011 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 8/2010 z 22. novembra 2010 a rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 45 C 153/2007-34 zo 4. septembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. A. O. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. marca 2012 doručená sťažnosť Ing. A. O., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského

súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 34/2011-141 z 28. septembra 2011 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 8/2010 z 22. novembra 2010 a rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 45 C 153/2007-34 zo 4. septembra 2008. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vydania tohto nálezu:

„1. Základné právo Ing. A. O. pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení Protokolu č. 11 bolo rozsudkom Krajského súdu Slovenskej republiky spis. zn. 4 Co 34/2011 zo dňa 28. septembra 2011 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR spis. zn. 3 Cdo 8/2010 zo dňa 22. 11. 2010 a rozsudkom Okresného súdu 45 C 153/2007 zo dňa 04. 09. 2008 porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu Slovenskej republiky spis. zn. 4 Co 34/2011 zo dňa 28. septembra 2011, spolu s uznesením Najvyššieho súdu SR spis. zn. 3 Cdo 8/2010 zo dňa 22. 11. 2010 a rozsudkom Okresného súdu 45 C 153/2007 zo dňa 04. 09. 2008 a vec vracia Krajskému súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a k nej pripojených listín, sťažovateľ bol ako žalovaný účastníkom konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 45 C 153/2007, v ktorom sa L. W. (ďalej len „žalobkyňa“) domáhala vydania rozsudku, ktorým súd vylúči nehnuteľnosti zapísané na LV č. 3921, k. ú. Š., parc. č. 2637, zast. plochy a nádvorí o výmere 234 m², parc. č. 2638, zast. plochy a nádvorí o výmere 233 m², na nich postavený bytový dom súp. č. 1021, byt... na... posch., vchod..., podiel na spoločných častiach a zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel k pozemku vo veľkosti 8100/307708 (ďalej len „nehnuteľnosť“), z exekúcie vedenej súdnou exekútorou Mgr. A. M., Exekútorický úrad B. (ďalej len „súdna exekútorka“), pod sp. zn. Ex 258/96 (ďalej len „exekúcia“ alebo „exekučné konanie“). Toto exekučné konanie bolo vedené na návrh sťažovateľa ako oprávneného doručené súdnej exekútorke 17. októbra 1996 proti M. W. (ďalej len „povinný“) na vymożenie sumy 160 000 Sk s príslušenstvom na základe rozsudku bývalého Obvodného súdu Bratislava III č. k. 12 C 206/1992-32 z 11. mája 1993, ktorý nadobudol právoplatnosť 5. apríla 1995. Žalobkyňa a povinný uzatvorili manželstvo

5. februára 2000. Toto manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Galanta č. k. 10 C 53/2007-28 z 26. júla 2007, ktorý nadobudol právoplatnosť 10. septembra 2007. Nehnuteľnosť nadobudli žalobkyňa a povinný ako kupujúci na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený 17. októbra 2005 príslušným katastrálnym úradom pod č. V 1723/05 a je zapísaná na LV č. 3921, k. ú. Š., ako bezpodielové spoluvlastníctvo žalobkyne a povinného. Žalobkyňa v priebehu konania uviedla, že pohľadávka sťažovateľa vznikla pred uzatvorením jej manželstva s povinným, o jej existencii nemala žiadnu vedomosť. V čase vzniku pohľadávky bol povinný ženatý s predchádzajúcou (v poradí jeho treťou) manželkou R. D., ich manželstvo trvalo od roku 1990 do 1999. Nehnuteľnosť bola zakúpená podľa tvrdení žalobkyne z jej výlučných prostriedkov za 1 000 000 Sk, z ktorých 700 000 Sk zaplatila žalobkyňa v hotovosti a 300 000 Sk formou pôžičky zo Slovenskej sporiteľne. Bezpodielové spoluvlastníctvo žalobkyne a povinného podľa jej tvrdenia nebolo vyporiadané a čo sa týka jeho rozsahu, nebola medzi nimi uzatvorená žiadna dohoda o zúžení alebo rozšírení. Žalobkyňa ďalej uviedla, že povinný bol od roku 2002 do 2005 vo väzbe.

Sťažovateľ tvrdil, že žalobkyňa o existencii jeho pohľadávky voči povinnému mala vedomosť, pretože sám povinného vyzýval na jej zaplatenie osobne v roku 2000 v prítomnosti žalobkyne. Povinný iný majetok nevlastní, a preto sa sťažovateľ domáha uspokojenia z nehnuteľnosti, keďže povinný mu dosiaľ pohľadávku nezaplatil. Voči bývalej manželke povinného R. D. si pohľadávku v exekučnom konaní neuplatnil.

Okresný súd rozsudkom č. k. 45 C 153/2007-34 zo 4. septembra 2008 žalobe vyhovel.

Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku odvolanie, ktorým navrhol odvolaciemu súdu rozsudok okresného súdu zmeniť a žalobu zamietnuť. Nesprávne právne vec posúdil okresný súd, ak dospel k záveru, podľa ktorého ak pohľadávka vznikla ešte pred uzatvorením manželstva žalobkyne s povinným, nie je ju možné uspokojiť z majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Žalobkyňa a povinný mali možnosť pri uzatvorení manželstva upraviť si dohodou rozsah ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov v záujme ochrany majetkových práv žalobkyne, avšak neurobili to. Povinný zodpovedá za svoje dlhy celým svojím majetkom vrátane majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Nie je v súlade so zákonom, ak by sa dlžník

povinnosti uloženej mu vykonateľným súdnym rozhodnutím mohol zbaviť aj len tým, že uzatvorí nové manželstvo s odôvodnením, že je to tak v záujme ochrany práv druhého manžela.

O podanom odvolaní krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 12 Co 289/2008-69 zo 17. septembra 2009 tak, že rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu zamietol.

O podanom dovolaní žalobkyne proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu [z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 241 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku spočívajúceho v nesprávnom výklade § 147 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 37 ods. 2 Exekučného poriadku] rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 8/2010 z 22. novembra 2010 tak, že rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 8/2010 z 22. novembra 2010 nadobudlo právoplatnosť 13. decembra 2010.

Krajský súd znova o veci rozhodol rozsudkom č. k. 4 Co 34/2011-141 z 28. septembra 2011 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Po zrušení veci odvolací súd opäť prejednal vec podľa ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. na pojednávaní v neprítomnosti odporcu (§ 101 ods. 2 O.s.p.). Na základe právneho názoru vysloveného dovolacím súdom v jeho zrušujúcom rozhodnutí, ktorý je záväzný (§ 243d ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny. ...

V prejednávanej veci nebolo medzi účastníkmi sporné, že navrhovateľka dňa 05. 02. 2000 uzatvorila manželstvo s M. W., proti ktorému podal odporca ako oprávnený dňa 17. 10. 1996 návrh na vykonanie exekúcie na základne právoplatného a vykonateľného rozsudku bývalého Obvodného súdu Bratislava III zo dňa 11. 05. 1993 č. k. 12 C 206/92, ktorým bola povinnému M. W. uložená povinnosť zaplatiť odporcovi istinu 160.000,-Sk s príslušenstvom. Rovnako nebolo sporným, že navrhovateľka s povinným nadobudli počas manželstva byt..., nachádzajúci sa na... poschodí bytového domu v Š., na.. ul. č... s prislúchajúcimi podielmi na spoločných častiach a zariadeniach domu a na pozemku do BSM a že manželstvo navrhovateľky a dlžníka odporcu bolo rozsudkom Okresného súdu

v Galante zo dňa 26. 07. 2007 č. k. 10 C 53/2007-28, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 10.09.2007, rozvedené. Predmetné nehnuteľnosti teda tvoria predmet BSM navrhovateľky a M. W. a pohľadávka odporcu voči M. W. vznikla pred uzatvorením manželstva...

V danom prípade pohľadávka odporcu, ako oprávneného na základe exekučného titulu vznikla voči M. W., bývalému manželovi navrhovateľky, ešte pred uzatvorením manželstva, preto návrh navrhovateľky na vylúčenie veci – nehnuteľnosti, nadobudnutej až v roku 2005, patriacej do BSM, ale vzniknutého až po vzniku pohľadávky oprávneného voči bývalému manželovi navrhovateľky je dôvodný.

Neboli totiž splnené obidve podmienky stanovené pre možnosť uspokojenia veriteľa jedného z manželov z majetku patriaceho do BSM v ustanovení § 147 ods. 1 O.s.p. a to, že pohľadávka povinného, bývalého manžela navrhovateľky, nevznikla počas trvania ich manželstva, preto bolo potrebné vyhovieť návrhu navrhovateľky a predmetné nehnuteľnosti vylúčiť z exekúcie vedenej pre vymoženie pohľadávky jej bývalého manžela.

Na odvolacom pojednávaní predložila navrhovateľka doklad o tom, že jej bývalý manžel M. W. podal 28. 04. 2010 na Okresný súd v Galante návrh na vyporiadanie ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Odvolací súd sa po tomto nezaoberal námietkou odporcu, že vo veci došlo k zmene skutkového stavu a to k vyporiadaniu BSM navrhovateľky a M. W. v zmysle ustanovenia § 149 ods. 4 Obč. zák.“

Rozsudok krajského súdu č. k. 4 Co 34/2011-41 z 28. septembra 2011 nadobudol (v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 45 C 153/2007-34 zo 4. septembra 2008) právoplatnosť 21. januára 2012.

Sťažovateľ odôvodnil tvrdené porušenie svojho práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 34/2011-141 z 28. septembra 2011 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 8/2010 z 22. novembra 2010 a rozsudkom okresného súdu č. k. 45 C 153/2007-34 zo 4. septembra 2008 tým, že hoci jeho pohľadávka vznikla pred uzatvorením manželstva, samotné uzatvorenie manželstva nemôže byť prekážkou jej uspokojenia z nehnuteľnosti v exekučnom konaní a povinný sa nemôže zbaviť povinnosti uloženej exekučným titulom. Manželia mali možnosť zákonom stanovený rozsah bezpodielového spoluvlastníctva

zmeniť, čo však neurobili. Na základe uvedeného je toho názoru, že označenými rozsudkami „došlo s konečnou platnosťou k vylúčeniu predmetného bytu z exekučného konania... a tým sťažovateľovi bola odňatá možnosť uspokojenia svojej pohľadávky v exekučnom konaní a teda bolo porušené sťažovateľovo právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ako to vyplýva z obsahu i petitu sťažnosti, sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu

rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 34/2011-141 z 28. septembra 2011 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 45 C 153/2007-34 zo 4. septembra 2008 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 8/2010 z 22. novembra 2010.

1. Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smeruje proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 8/2010 z 22. novembra 2010.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ako vyplýva zo sťažovateľom predloženého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 8/2010 z 22. novembra 2010, toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 13. decembra 2010.

Keďže sťažnosť bola ústavnému súde doručená 15. marca 2012, je zrejmé, že sťažnosť bola podaná po uplynutí lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde (táto uplynula najneskôr 13. februára 2011). Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v jej v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

2. Ústavný súd sa ďalej zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 34/2011-141 z 28. septembra 2011 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 45 C 153/2007-34 zo 4. septembra 2008. Keďže tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť 21. januára 2012, vo vzťahu k nim bola lehota na podanie sťažnosti ústavnému súde zachovaná.

Podstatou sťažnosti v tejto časti je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého k porušeniu označeného práva sťažovateľa rozhodnutím krajského súdu v spojení s rozhodnutím

okresného súdu malo dôjsť tým, že týmito rozhodnutiami bola sťažovateľovi odňatá možnosť uspokojenia svojej pohľadávky v exekučnom konaní.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov, alebo pokút.

Právo na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu neznamená absolútny zákaz zasiahnuť do vlastníckeho práva v prípade, pokiaľ sa tak stane v súlade s ústavnými a zákonnými limitmi, ktoré sa na takýto postup vzťahujú. K jeho porušeniu nemôže dôjsť postupom a rozhodnutím všeobecného súdu, ktorým tento uplatní svoju právomoc spôsobom, ktorý zákon umožňuje. O takýto postup išlo aj v danej veci v prípade krajského súdu, ktorý zákonom zverenú právomoc preskúmať rozhodnutie okresného súdu a rozhodnúť v danom prípade uplatnil spôsobom upraveným príslušným hmotnoprávnym a procesnoprávnym predpisom.

Ostatne, ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľ námietku porušenia označeného práva ani nespájal s princípmi spravodlivého procesu vyplývajúcimi z čl. 46 až čl. 48 ústavy.

3. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Samotný sťažovateľ tak formuláciou sťažnostného petitu určil ústavnému súdu rozsah, v akom sa napadnutým uznesením krajského súdu má zaoberať. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa totiž vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05), keď navyše znenie petitu sťažnosti vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa nemá ústavný súd dôvod spochybňovať.

Sťažovateľ v predloženej sťažnosti namietal iba porušenie svojho práva na majetok (čl. 1 dodatkového protokolu), ktorého sa mal dopustiť krajský súd svojím postupom a napadnutým rozsudkom, ktorý sťažovateľ považuje za vecne nesprávne rozhodnutie.

Právo na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu je právom hmotnej povahy.

Ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (napr. III. ÚS 376/08, III. ÚS 224/09, II. ÚS 203/2010) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprosesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod právne normy.

Keďže vzhľadom na viazanosť sťažnostným petitom zo strany ústavného súdu nepripadalo do úvahy posúdenie prípadného porušenia ústavno-procesných princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy (sťažovateľ – zastúpený advokátom, porušenie týchto procesných princípov vôbec nenamietal), sťažnosť, ktorou sťažovateľ namietal porušenie práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, bolo potrebné v okolnostiach danej veci odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Napriek uvedenému ústavný súd pre úplnosť uvádza, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že ním došlo k zásahu do práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Všeobecné súdy pri rozhodovaní v predmetnej veci svojím postupom aplikovali zákony ústavne konformným spôsobom (v danom prípade predovšetkým ustanovenia Občianskeho zákonníka a Exekučného poriadku) a rozhodovali v zmysle ustálenej judikatúry najvyššieho

súdu, z ktorej nemožno dospieť k záveru, na základe ktorého pohľadávku veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla pred vznikom manželstva, možno uspokojiť z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré následne vzniklo uzatvorením manželstva.

Ústavný súd môže sťažnosť odmietnuť pre zjavnú neopodstatnenosť aj vtedy, ak je zrejmé, že medzi namietaným postupom všeobecného súdu, v tomto prípade krajského súdu, a označeným základným právom nie je žiadna súvislosť, ktorá by reálne vytvárala základ na záver o možnom porušení uvedeného práva. Zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nevyplýva žiadna možnosť porušenia uvedeného práva, reálnosť ktorej by mohol ústavný súd posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2012